

III. RIO RADZI ...

KSIĘGOWANIE OPERACJI PIENIĘŻNYCH W URZĘDZIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO¹

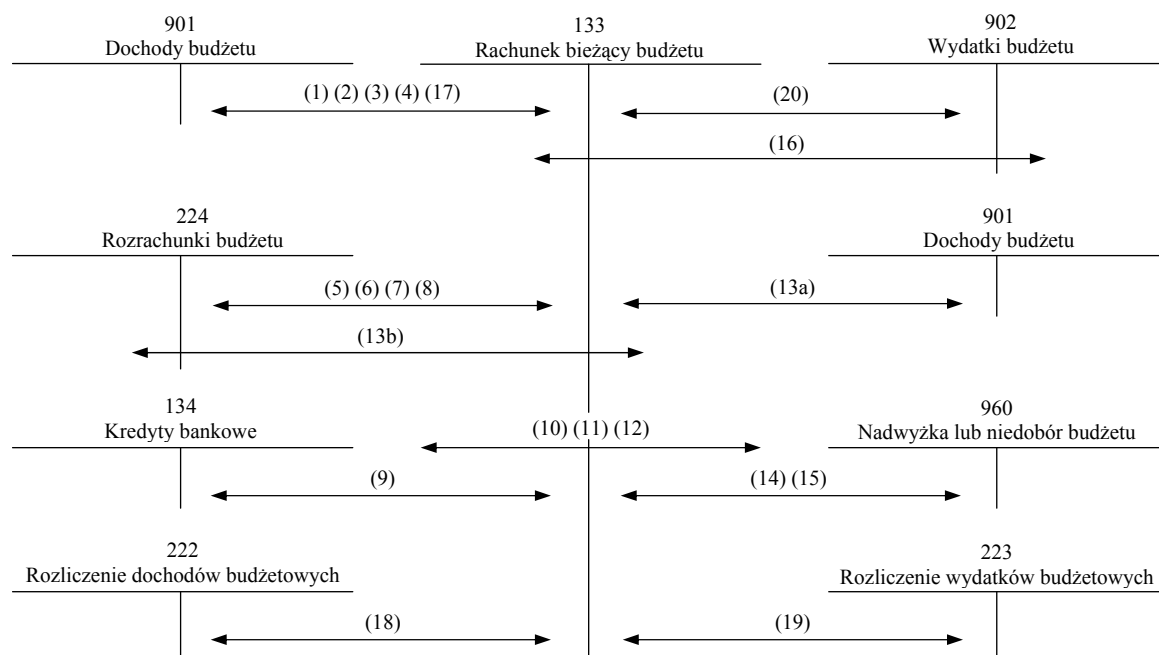
Sposób ewidencjonowania operacji pieniężnych w urzędzie jednostki samorządu terytorialnego jest ściśle powiązany ze stosowanym w nim modelem kasowej obsługi budżetu. Jeżeli urząd jako jednostka budżetowa nie posiada odrębnego bankowego rachunku bieżącego, to operacje pieniężne koncentrują się w ewidencji budżetu. Często operacje prowadzone za pośrednictwem rachunku bieżącego budżetu wymagają dokonywania równoległych zapisów księgowych w ewidencji urzędu jako jednostki budżetowej. Jest jednak pewna grupa operacji pieniężnych, których księgowanie występuje wyłącznie w budżecie.

W niniejszym opracowaniu operacje pieniężne występujące w urzędzie pogrupowano następująco:

- I. Operacje występujące wyłącznie w ewidencji budżetu
- II. Operacje w urzędzie nie posiadającym odrębnego bankowego rachunku bieżącego urzędu jako jednostki budżetowej
- III. Operacje w urzędach, w których funkcja bankowego rachunku bieżącego urzędu jest ograniczona
- IV. Operacje nie związane z realizacją dochodów i wydatków budżetu

Operacje pieniężne występujące wyłącznie w ewidencji budżetu

Schemat 1

¹ Przedruk z „Rachunkowości Budżetowej” 2000 nr 11 s. 14 - 19.

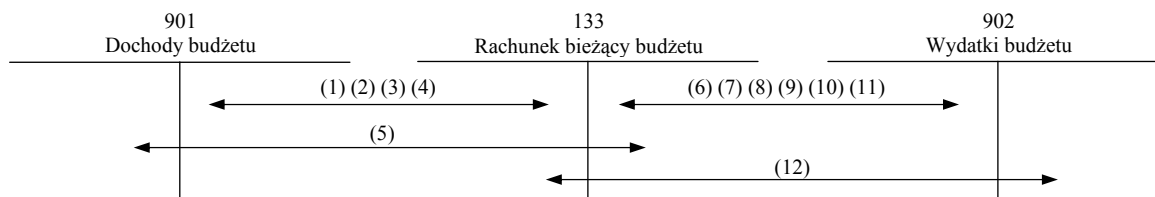
Objaśnienia do schematu 1

1. Wpływ dotacji celowych otrzymywanych z budżetu państwa i od innych jednostek samorządu terytorialnego oraz dotacji z funduszy celowych.
2. Wpływ środków na dofinansowanie własnych zadań jednostek samorządu terytorialnego pozyskanych z innych źródeł.
3. Wpływ części oświatowej subwencji ogólnej należnej za miesiące od lutego do grudnia oraz pozostałej części subwencji ogólnej.
4. Odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bieżącym budżetu, odsetki od innych rachunków bankowych jednostki samorządu terytorialnego przekazywane przez bank na rachunek bieżący budżetu, odsetki od pożyczek udzielonych, odsetki od lokat terminowych, odsetki za nieterminowe rozliczenia płacone przez urząd skarbowy.
5. Otrzymana w grudniu subwencja oświatowa i dotacje celowe należne za styczeń następnego roku.
6. Wpływy z tytułu dochodów budżetowych pobranych na rzecz gminy przez urzędy skarbowe.
7. Wpływy z tytułu udziałów jednostki samorządu terytorialnego w podatku dochodowym od osób fizycznych.
8. Wpływy środków z tytułu zaciągniętych pożyczek na finansowanie wydatków budżetowych.
9. Wpływy środków z tytułu zaciągniętych kredytów.
10. Zwrot środków z wyodrębnionych rachunków lokat terminowych.
11. Przekazanie środków na wyodrębnione rachunki lokat terminowych.
12. Przekazanie środków na wydatki nie wygasające z upływem roku budżetowego.
13. Zwrot dotacji celowych wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości:
  - a) w tym samym roku,
  - b) w następnym.
14. Zwrot subwencji pobranej w nadmiernej wysokości.
15. Przeksięgowanie środków pieniężnych nie wypłaconych w wyniku postępowania upadłościowego banku prowadzącego rachunek bieżący budżetu lub rachunek lokat terminowych.
16. Zwrot dotacji celowej udzielonej innej jednostce samorządu terytorialnego wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranej w nadmiernej wysokości.
17. Wpływy do budżetu nadwyżki środków obrotowych zakładu budżetowego oraz z części zysku gospodarstwa pomocniczego.
18. Wpływ środków z tytułu dochodów zrealizowanych przez jednostki budżetowe.
19. Przekazanie środków z budżetu na realizację wydatków budżetowych objętych planami finansowymi jednostek budżetowych i planem finansowym urzędu.
20. Pobrane przez bank koszty związane z prowadzeniem rachunku bieżącego budżetu.

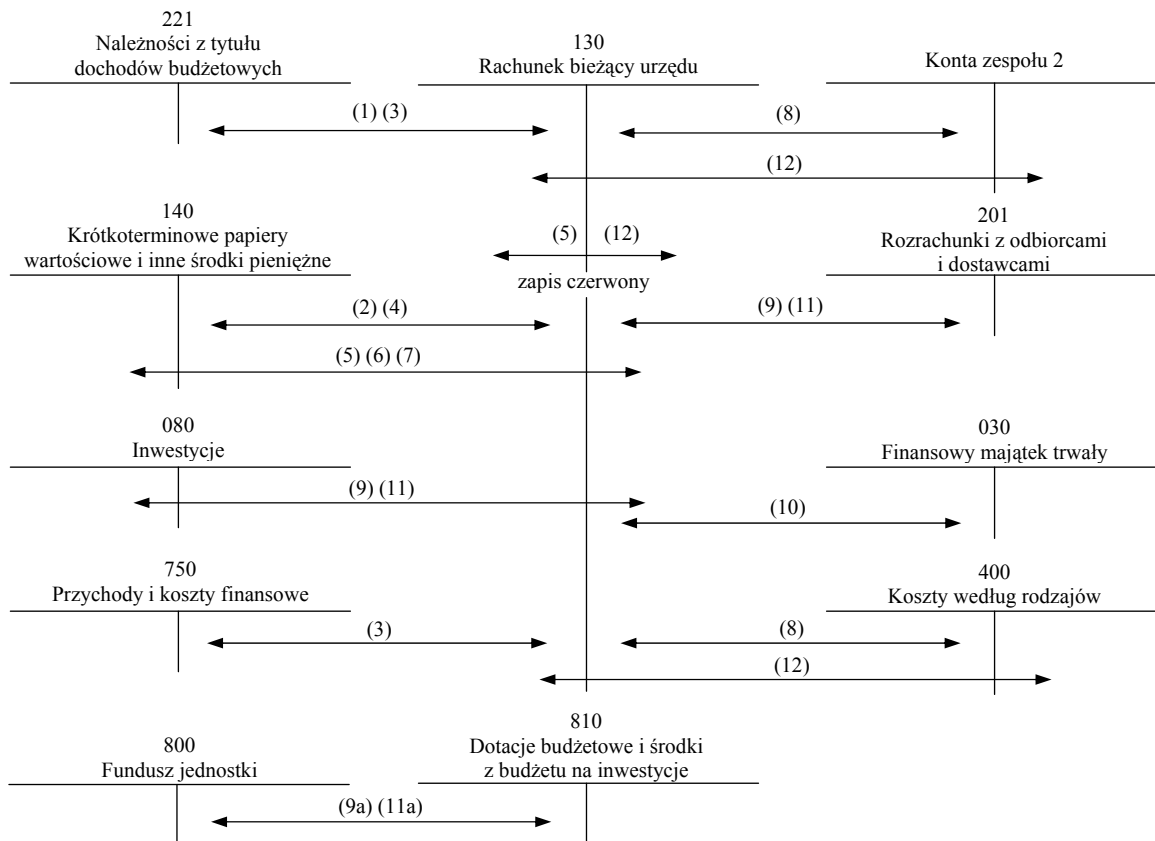
Operacje pieniężne w urzędzie nie posiadającym odrębnego bankowego rachunku bieżącego urzędu jako jednostki budżetowej

Schemat 2

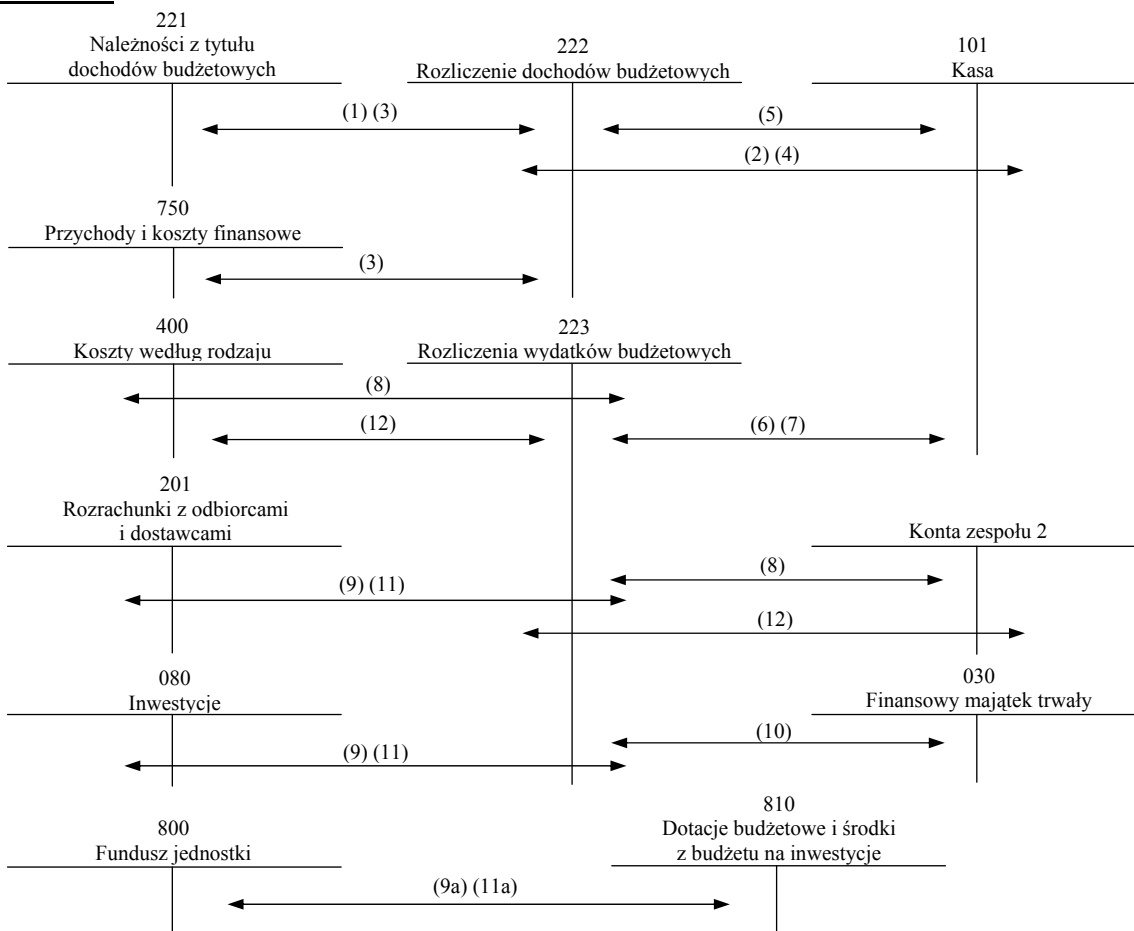
1. W budżecie jednostki samorządu terytorialnego

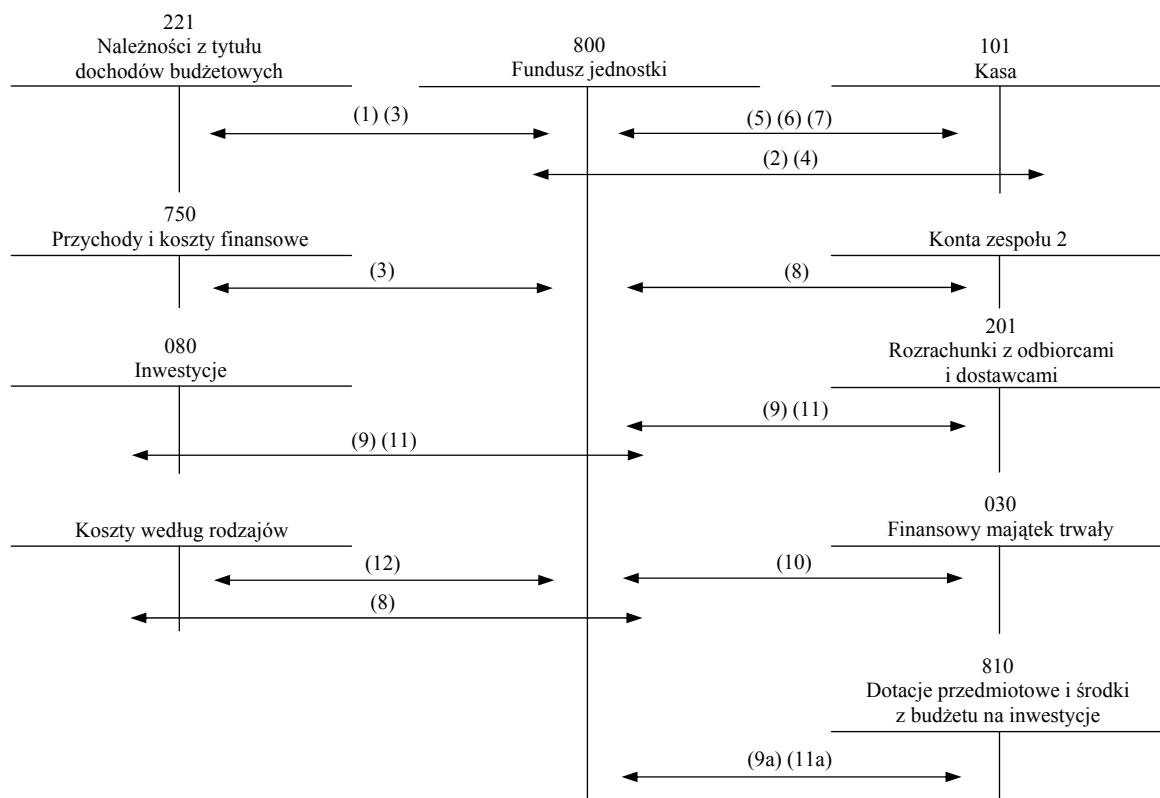

2. W urzędzie jako jednostce budżetowej Wariant A

Wariant B

Wariant C**Objaśnienia do schematu 2**

- Przelewy i wpłaty z tytułu lokalnych podatków i opłat dokonane przez podatników lub inkasentów bezpośrednio na rachunek bieżący budżetu.

Zapis równoległy w ewidencji urzędu jako jednostki budżetowej.

Wariant A – **Wn** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu” – **Ma** konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

Wariant B – **Wn** konto 222 „Rozliczenie z tytułu dochodów budżetowych” – **Ma** konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

Wariant C – **Wn** konto 800 „Fundusz jednostki” – **Ma** konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

- Wpłata gotówki z tytułu podatków i opłat lokalnych pobranych do kasy urzędu na rachunek bieżący budżetu.

Wariant A – **Wn** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu” – **Ma** konto 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne”.

Wariant B – **Wn** konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych” – **Ma** konto 101 „Kasa”.

Wariant C – **Wn** konto 800 „Fundusz jednostki” – **Ma** konto 101 „Kasa”.

- Przelewy z tytułów innych dochodów urzędu niż w poz. 1 bezpośrednio na rachunek bieżący budżetu. Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu” – **Ma** konto 750 „Przychody i koszty finansowe” lub 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

Wariant B – **Wn** konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych” – **Ma** konto 750 lub konto 221.

Wariant C – **Wn** konto 800 „Fundusz jednostki” – **Ma** konto 750 lub konto 221.

4. Wpłata gotówki z kasy urzędu z tytułu innych dochodów niż podatki i opłaty lokalne na rachunek bieżący budżetu.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konto 130 „Rachunek bieżący budżetu” – **Ma** konto 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne lub konto 101 „Kasa”.

Wariant B – **Wn** konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych” – **Ma** konto 101 „Kasa”.

Wariant C – **Wn** konto 800 „Fundusz jednostki” – **Ma** konto 101 „Kasa”.

5. Pobranie gotówki do kasy urzędu z rachunku bieżącego budżetu na zwrot nadpłat z tytułu podatków i opłat.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konto 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne” – **Ma** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu” oraz techniczny zapis ujemny **Wn** konto 130 – **Ma** konto 130 (wpływ gotówki do kasy **Wn** 101 „Kasa” – **Ma** konto 140).

Wariant B – **Wn** konto 101 „Kasa” – **Ma** konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”.

Wariant C – **Wn** konto 101 „Kasa” – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki”.

6. Pobranie gotówki do kasy urzędu z rachunku bieżącego na wpłatę odsetek od nadpłat podatków o opłat.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konto 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne” – **Ma** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu”.

Wariant B – **Wn** konto 101 „Kasa” – **Ma** konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”.

Wariant C – **Wn** konto 101 „Kasa” – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki”.

7. Pobranie gotówki do kasy urzędu z rachunku bieżącego na realizację bieżących wydatków objętych planem finansowym urzędu.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej – we wszystkich wariantach jak w poz. 6.

8. Opłacenie z rachunku bieżącego budżetu faktur i innych zobowiązań urzędu ujętych na rozrachunkach lub odnoszonych bezpośrednio w koszty.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konta zespołu 2 lub 400 „Koszty według rodzajów” – **Ma** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu”.

Wariant B – **Wn** konta zespołu 2 lub konta 400 – **Ma** konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”.

Wariant C – **Wn** konta zespołu 2 lub konta 400 – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki”.

9. Opłacenie z rachunku bieżącego budżetu faktur związanych z zakupami inwestycyjnymi ujętymi na kontach rozrachunkowych lub odniesionych w koszt inwestycji.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konto 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” lub konto 080 „Inwestycje” – **Ma** konto 130 „Rozrachunki bieżące urzędu” oraz zapis dodatkowy **Wn** 810 „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje” – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki”.

Wariant B – **Wn** konto 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” lub konto 080 „Inwestycje” – **Ma** konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych” i zapis dodatkowy **Wn** konto 810 „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje” – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki”.

Wariant C – **Wn** konto 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” lub konto 080 „Inwestycje” – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki” i zapis dodatkowy **Wn** konto 810 „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje” – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki”.

10. Przekazanie z rachunku bieżącego budżetu wkładów pieniężnych na objęcie udziałów w spółce komunalnej lub zakup akcji.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konta 030 „Finansowy majątek trwały” – **Ma** konto 130 „Rachunek bieżący budżetu”.

Wariant B – **Wn** konto 030 „Finansowy majątek trwały” – **Ma** konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”.

Wariant C – **Wn** konto 030 „Finansowy majątek trwały” – **Ma** konto 800 „Fundusz jednostki”.

11. Opłacenie faktur dotyczących inwestycji w ramach kredytu udzielonego w ciężar rachunku bieżącego budżetu.

Zapis równoległy w urzędzie gminy jako jednostce budżetowej.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

We wszystkich wariantach jak w poz. 9, przy czym warto zaznaczyć, iż księgowanie jak w wariantcie A nie byłoby możliwe w przypadku występowania w urzędzie odrębnego rachunku bieżącego.

12. Wpływ środków na rachunek bieżący budżetu z tytułu refundacji uprzednio poniesionych wydatków budżetowych.

Zapis równoległy w urzędzie jako jednostce budżetowej.

Wariant A – **Wn** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu” – **Ma** konto zespołu 2 lub konto 400 „Koszty według rodzajów” oraz obustronny techniczny zapis ujemny – **Wn** konto 130 – **Ma** konto 130.

Wariant B – **Wn** konto 223 „Rozliczenia wydatków budżetowych” – **Ma** konta jak w wariantcie A.

Wariant C – **Wn** konto 800 „Fundusz jednostki” – **Ma** konta jak w wariantcie A.

Operacje pieniężne w urzędach, w których funkcja bankowego rachunku bieżącego urzędu jest ograniczona

Przyjęto założenie, że dochody własne urzędu są realizowane za pośrednictwem rachunku bieżącego budżetu, zaś funkcja rachunku bieżącego urzędu jako jednostki budżetowej jest ograniczona do realizacji wydatków objętych planem finansowym urzędu jednostki samorządu terytorialnego.

Ewidencja operacji dotyczących dochodów własnych urzędu w ewidencji budżetu i urzędu jako jednostki budżetowej przedstawia się jak w poz. 1, 2, 3, 4, 5 schematu 2.

Ewidencja operacji pieniężnych dotyczących wydatków w budżecie sprowadza się do okresowych przelewów na rachunek bieżący urzędu

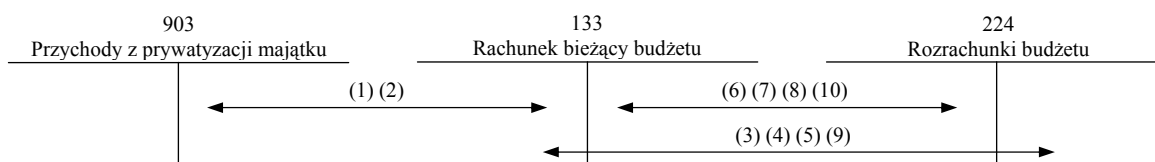
- w budżecie **Wn** konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”
- **Ma** konto 133 „Rachunek bieżący budżetu” i w urzędzie wpływ środków na rachunek bieżący urzędu – **Wn** konto 130 „Rachunek bieżący urzędu” – **Ma** konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”.

Wydatkowanie środków przelanych z budżetu na rachunek bieżący urzędu jest ewidencjonowany według zasad funkcjonowania konta 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych” i w praktyce nie sprawia istotnych problemów.

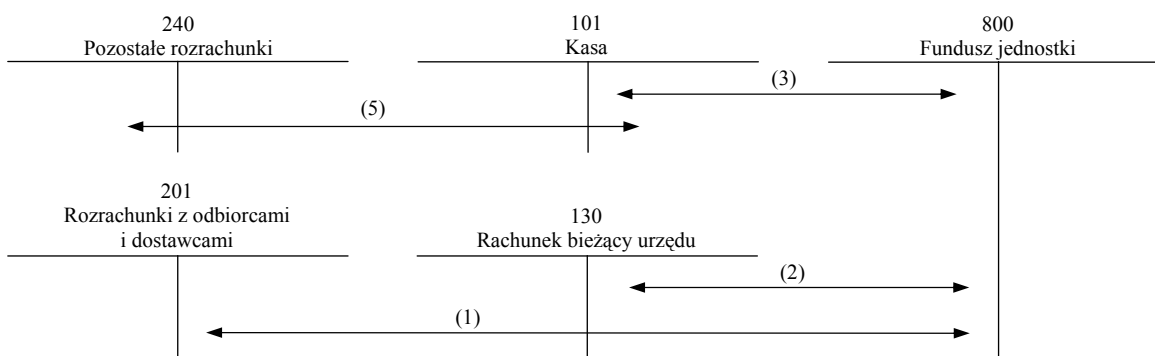
Operacje pieniężne nie związane z realizacją dochodów i wydatków budżetu

Schemat 3

1. W budżecie jednostki samorządu terytorialnego

2. W urzędzie jako jednostce budżetowej

Objaśnienia do schematu 3

1. Wpływ przychodów z prywatyzacji majątku bezpośrednio na rachunek bieżący budżetu.
2. Wpływ przychodów z prywatyzacji majątku przekazanych z rachunku bieżącego urzędu na rachunek bieżący budżetu.
3. Wpłata z kasy urzędu przychodów z prywatyzacji majątku.
4. Wpłata wadium lub zabezpieczenie należytego wykonania umowy bezpośrednio na rachunek bieżący budżetu.

5. Wpłata z kasy urzędu na rachunek bieżący budżetu wadium lub zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
6. Zwrot wadium lub zabezpieczenie należytego wykonania umowy.
7. Wpłata odsetek od kwoty wadium lub od kwoty zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
8. Koszty bankowe dotyczące wadium lub zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
9. Wpływ należności z tytułu zarządu nieruchomościami Skarbu Państwa lub Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa bezpośrednio na rachunek bieżący budżetu.
10. Przelewy należności z tytułu zarządu nieruchomościami na rachunek urzędu wojewódzkiego lub AWRSP.

Przedstawione schematy księgowania operacji pieniężnych w urzędzie jednostki samorządu terytorialnego pomijają operacje dokonywane w pełnym zakresie za pośrednictwem rachunku bieżącego urzędu jako jednostki budżetowej, ponieważ są one szczegółowo rozpracowane w dostępnych na rynku wydawniczych planach kont z komentarzem.

Operacje w urzędzie jako jednostce budżetowej przedstawiono w trzech wariantach. Wybór któregoś z nich powinien być opisany w zakładowym planie kont urzędu. Warto zaznaczyć, że po przeksięgowaniach rocznych dane do bilansu urzędu będą takie same we wszystkich trzech wariantach.

Jeżeli w urzędzie funkcja konta 130 sprowadza się tylko do realizacji wydatków, to ze względów praktycznych należy zrezygnować z dokonywania zapisów dotyczących realizacji dochodów na koncie 130 na rzecz wariantu B lub C.

Jan Charytoniuk